

EBES KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

TERVEZET

2017. JÚLIUS

EBES KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

TARTALOMJEGYZÉK

1. JÖVŐKÉP.....	5
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan	5
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	5
2. CÉLOK.....	7
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	7
2.2. Részcélok (alcélok) és beavatkozások meghatározása	8
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata..	11
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	12
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	13
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	13
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	14
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre	15
4. A KOMMUNIKÁCIÓ FONTOSSÁGA	15

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Az Ebes község adottságait és lehetőségeit elemző vizsgálatok megerősítették, hogy a község jövőjét formáló hosszú távú változások jelentős mértékben függenek a környező városokkal kialakított sokoldalú együttműködéstől és a gazdasági szereplők körének bővülésétől. Ugyanakkor csak Ebes önállóságának hosszú távú megőrzése esetén van értelme hosszú távú jövőkép megfogalmazásának, a település polgárai részéről a megvalósítást segítő elkötelezettség megerősítéséhez. Az önállóság megőrzésének alapvető intézményei az oktatási és nevelési intézmények, amelyek jelenleg is kiemelkedő teljesítménnyel erősítője a település egyedi vonzó arculatának.

Az időskorú lakosság gondozására egyre nagyobb figyelmet kell fordítani a településen tapasztalható demográfiai folyamatok ismeretében. A minőségi közszolgáltatások, a magas színvonalú oktatás, a komfortos környezet növeli a Ebes település megtartó- és vonzó képességét.

Ebes új településfejlesztési koncepciója lehetőséget ad annak megvilágítására, hogy *Ebes több mint 4700 fős népességszámával Debrecen és a környező települések térségében szellemi-gazdasági tekintetben kiemelkedő színvonalú ipari, logisztikai és informatikai arculattal rendelkezik.*

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A felsőbb szintű fejlesztési dokumentumokhoz igazodva meghatározott elvek figyelembe vételével, valamint a stratégiai elemzésből látható irányelvek és szemléletmód alapján a következő településfejlesztési elveket rögzíti a koncepció:

- a fejlesztési tervek integrált megközelítése,
- széleskörű partnerségi részvétel a gazdasági szereplők, a lakosság és a településen működő civil szervezetek, valamint egyházak kezdeményezéseinek befogadásával,
- hosszú távra történő tervezés,
- a társadalmi, környezeti és gazdasági fenntarthatóság érvényesítése.

– az lakók életminőségének javítása

A fejlesztési elképzelések integrált megközelítésével a fejlesztési koncepció együtt kezeli a közszolgáltatások minőségi fejlesztését, a község infrastruktúra hálózatának fejlesztését, a természeti környezet, valamint a helyi társadalmi-gazdasági élet fejlesztését. Ezek között a nincs alá-fölérendeltségi viszony, mindegyiket ugyanolyan részletességgel kell vizsgálni az egyes fejlesztési döntések meghozatala során. A településfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításánál az azokhoz tartozó fejlesztési elemeket ugyanolyan súllyal kell érvényesíteni.

A község vezetése számára kiemelt jelentőséggel bír az, hogy a lakosság és a helyi gazdasági élet szereplőitől érkező javaslatokat és észrevételeket figyelembe vegyék a fejlesztési elképzelések kidolgozásakor. A partnerség elvének megfelelően a településfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztési elképzelések széleskörű társadalmi részvétel mentén alakulnak ki. A településfejlesztési koncepció meghatározó elve az, hogy teret adjon az alulról jövő kezdeményezéseknek és az érdekelt helyi szereplőkkel közösen alakítsák a község jövőjét. A lehető legszélesebb körű partnerség megvalósítása hatékonyabb tervezést és megvalósítást eredményez.

A településfejlesztési koncepció hosszútávra tervez, így megpróbálja kiszámíthatóvá tenni az Ebesen tervezett fejlesztési tevékenységeket, 15-20 évre tekint előre, a község fejlődési irányait ebben az időtávlatban rendszerezi.

A kiegyensúlyozott területfelhasználás-tervezés által a területhasználati konfliktusok megelőzhetővé válnak. A fenttarthatóság elvét a gazdasági, társadalmi és természeti oldalról egyaránt érvényre kell juttatni. A fejlesztési döntések a demográfiai folyamatok figyelembevételével, az extenzív helyett az intenzív területhasználat érvényesítésével kell hogy történjenek.

A sokrétű és többirányú fejlesztés igénye integrált fejlesztésként kapott nevet az EU szótárában. Általános elvként kiemelve szerepel az élhetőség, fenntarthatóság és befogadás (kirekesztés-mentesség). Debrecen és közeli szomszédjai, így Ebes is a szakképzett fiatalok megtartására és a gazdálkodási hatékonysága tekintetében igen gyenge környező térség fejlődésre esélyes szigete lehet, ha saját fejlesztési törekvésein túl a térség további hanyatlásának megállítását is menedzselni képes lesz.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Településfejlesztési koncepció szerinti fő cél

Ebes település önkormányzat rendelkezik a helyi vállalkozások adóiból nyert fejlesztési forrásokkal, uniós pályázati forrásokat is elérhet. A megtérülő és nagy távon is pozitív hatású beruházásokat kell előnyben részesítenie, a települési infrastruktúra komfortosításának ütemezését célszerű hosszabb távra széthúznia.

Ebes önkormányzata vagy helyi vállalkozók a település adott nagyságrendje mellett csak szelektív fejlesztésre törekedhetnek akár az iskolai, akár a szabadidős vagy helyi gazdaságfejlesztés terén. A helyi szakemberek, különösen az értelmiség megtartására és képességeik kibontására csak a közeli nagyváros intézményeire rácsatlakozva van esélye. *Ennek a rácsatlakozásnak a megszervezése halaszthatatlan feladat.*

Át kell gondolni a településközpont elérésére kialakult jelenlegi négyes út csatlakozásának megőrzésének szükségességét. A főút négysávosítása során a már húsz éve is tervezett ipari bekötő út még beépítetlen oldalán olyan létesítmények jelenhetnek meg, amelyek megjelenésükkel vonzó jelenségek, így a kamionforgalomtól védett, többlet-sávval elkülönített személygépkocsi forgalom megoldható, sőt, a kerékpáros forgalom is elegendő védettséggel működhet.

Fő cél ezzel a megközelítéssel:

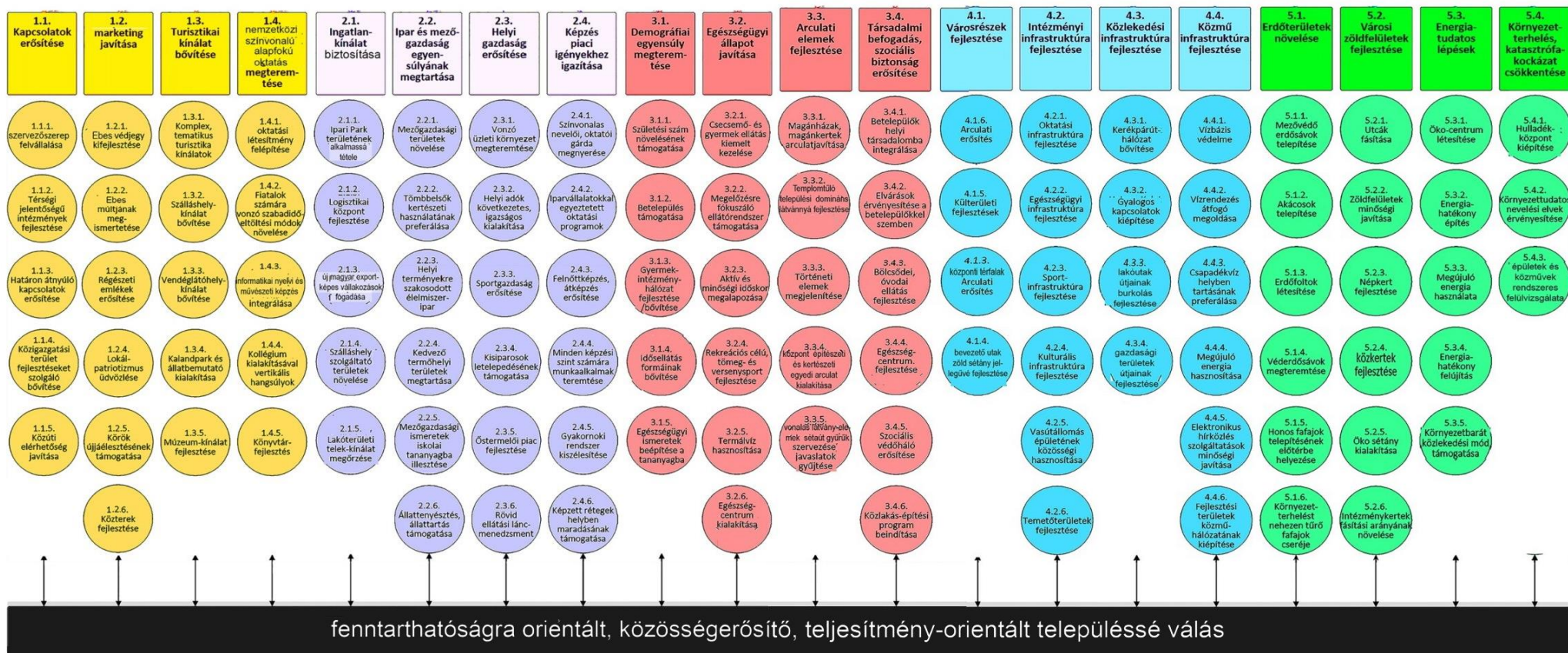
Egy a fiatalok jelentős részét is megtartó, idősekről gondoskodó település kialakítása és üzemeltetése. Ennek jegyében:

- Debrecen sport- oktatási- kulturális intézményeire, speciális egészségügyi szolgáltatásaira rácsatlakozás megszervezése, szelektív helyi programokkal kiegészítve vonzó életminőség biztosítása.
- A gazdasági potenciál növelése tartósan helyben működő hazai vállalkozásokkal valamint önkormányzati nonprofit gazdasági egység(ek) kifejlesztésével.
- Korszerű alapképzési és kulturális mikrocentrum kifejlesztése speciális profilokkal

2.2. Részcélok (alcélok) és beavatkozások meghatározása

tematikus célok és részcélok

Településfejlesztési részcélok

- A település közigazgatási területén a fejlesztendő országos szintű közlekedési hálózat nyomvonalainak biztosítása.
- A belterület forgalmi terhelése miatt elkerülő út nyomvonalának kijelölése.
- A kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek nagyságának, művelési ágának megőrzése.
- A termőföldek védelme, tájképi szempontok érvényesítése érdekében az erdősítés mértékének növelése.
- A beépítésre szánt területek területének jelenlegi szinten tartása. A fejlesztések területigényét a beépítettség intenzitásának növelésével, területfelhasználás átsorolásával, mély telkek alkotta tömbök belsejének feltárásával, a még használaton kívüli tartalék területek beépítésével kell megoldani.
- A település központjának fejlesztése.
- Az ipari fejlesztés a még használaton kívüli területek, főként a település keleti irányába, Debrecen felé a 4. sz. főút és a 100-as sz. vasútvonal közé tervezhető.
- Közparkok mennyiségének bővítése és minőségük fejlesztése.
- Utcafásításokkal a közparkok zöldhálózati rendszerré fejlesztése.
- Az épített és természeti értékek védelmének, fejlesztésének elősegítése a minőségi környezet biztosítása céljából.
- Megújuló energiák hasznosításának elősegítése.
- A lakóterületek bővítésére a hatályos terv egy nagyobb területet irányoz elő, mely várhatóan hosszú távon biztosítja az igényeket.
- A település már kialakult területein a tömbfeltárásokkal az alulhasznosított hátsó telekrészek is beépíthetővé tétele.
- Energiahatékony építés ösztönzése
- Községi terek, minőségi közterek létrehozása.
- Megújuló energiaforrások alkalmazása, az intézményi épületeken.
- A belterületen zavaró hatású gazdasági területek kialakítását mellőzni kell, a meglévők áttelepítendőik.
- A településrészek lakóterületein a közösségi zöldterületek biztosítása.
- A településközpont zöldterületének minőségi fejlesztése.

Munkahelyteremtési részcélok

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat

- segíti a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, a pályázati lehetőségekről folyamatosan tájékoztatja a vállalkozókat,
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak foglalkoztatásával,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján, az önkormányzat újságjában hirdetési lehetőséget biztosít,
- a helyi vállalkozókat a lehetőségekhez mérten bevonja az önkormányzat területén végzett helyi beruházásokba,
- elősegíti, hogy az ebesi munkahelyeken lehetőleg ebesiek dolgozhassanak, hogy a képzett munkaerő településünkön kamatoztathassa tudását.

Tervezett konkrét beruházások, fejlesztések

- Benedek Elek Óvoda felújítás épületbővítéssel
- Iparterület infrastruktúra fejlesztése
- Új bentlakásos szociális otthon építése
- Kerékpárút kialakítás Debrecen és Hajdúszoboszló között
- Burkolattal nem rendelkező utak burkolása
- Idősek napközi otthona Alapszolgáltatási Központ teljes felújítása
- Energetikai korszerűsítésre, megújuló energia hasznosítására irányuló pályázati források kihasználása
- Újonnan beépítésre szánt lakott területek kialakítása, közművesítése
- A települési önkormányzati intézmények és ingatlanok elektromos és fűtési rendszerének korszerűsítése, megújuló energia hasznosító berendezések telepítése Napelem, talajszonda, napkollektor alkalmazásával
- Tornaterem építése
- Közvilágítás korszerűsítése
- Ebes település közigazgatási területén található vízvonulatok szabályozása Belterületi magánterületek vízmentesítése, lakóutcák csapadékvíz elvezetésének megoldása
- Belterületet elkerülő országos mellékút nyomvonalának áthelyezése
- Vértölgy idegenforgalmi centrum kialakítása, Árpád kori templom rekonstruálása és pihenőpark létesítése

- Vállalkozások házána építése
- Sportcentrum fejlesztése

A település oktatás-fejlesztési rész céljai

A meglévő értékeket megtartva, innovatív, mozgást szerető, informatikában jártas, nyelveket beszélő, művészetekre fogékony gyerekek nevelése, akik környezettudatosan élnek az életüket és a családjukban is jó példával járnak, legyen szó tehetségről vagy felzárkóztatásra szoruló diákról. Nagyobb hangsúlyt kapnak a fenntarthatóságra és a környezettudatosságra, mindezt a természettudományos tantárgyak oktatásának és a digitális technológiák fejlesztésének erősítésével.

A célok elérésnek kulcsa az Ebesi Gyermekért Alapítvány, mint külső partner fejlesztése, így lehetőség nyílik a közép fokú oktatás megszervezésére a településen a környező cégek elvárásai mentén. A stabil támogatás mellett ennek lehetőségét 2-4 éven belül meg kell vizsgálni és a település kedvező fejlődése esetén el kell indítani a szervezési folyamatot, valamint az infrastrukturális fejlesztéseket.

Mindezen célok megvalósítására garancia, hogy az Ebesi Arany János Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános és Alap fokú Művészeti Iskola újra felkerült a megye oktatási térképére azzal, hogy az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet elnyerte. A címmel járó szélesebb körű szakmai munkával a következő évekre biztosított az intézmény és a pedagógusok további fejlődése, a tanulók eddiginél is magasabb szintű oktatása, valamint lehetőség adódik az iskola a megyében betöltött szerepvállalásunk erősítésére is.

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a rész célok kapcsolata

A jövőkép a település önállóságának és önazonosságának/identitásának megőrzését és a környező településekhez szervesen kapcsolódás igényét hangsúlyozza.

A jövőkép meghatározása általánosságban és célok alapján történő bontásban zajlik. A felvázolt jövőkép megvalósulása érdekében a község életének valamennyi területén intézkedések szükségesek. Ezek azonban nem külön-külön, hanem a szinergikus hatások maximális kihasználásával, a településfejlesztési elvek segítségével mind a hosszú távra szóló átfogó célokat, mind a specifikus célokat fenntartható módon, partnerségi együttműködés

keretei között felhasználva érhetőek el. Valamennyi lépést összefog a koncepció célrendszere, amelyet a szemléletet alapjaiban meghatározó elvek strukturálnak.

A településfejlesztési főcélok erre a távlati arculatra vonatkoztatva fogalmazódnak meg, és határozottan eltérnek attól a fontos, de települési szintű fő célként nem értelmezhető sablon-célhármastól, amely egy fenntarthatóságra orientált, közösségerősítő, teljesítmény-orientált település vízióra vonatkozik.

A részcélok a kis településméret mellett is – esetenként - vonatkoztathatók településrészekre.

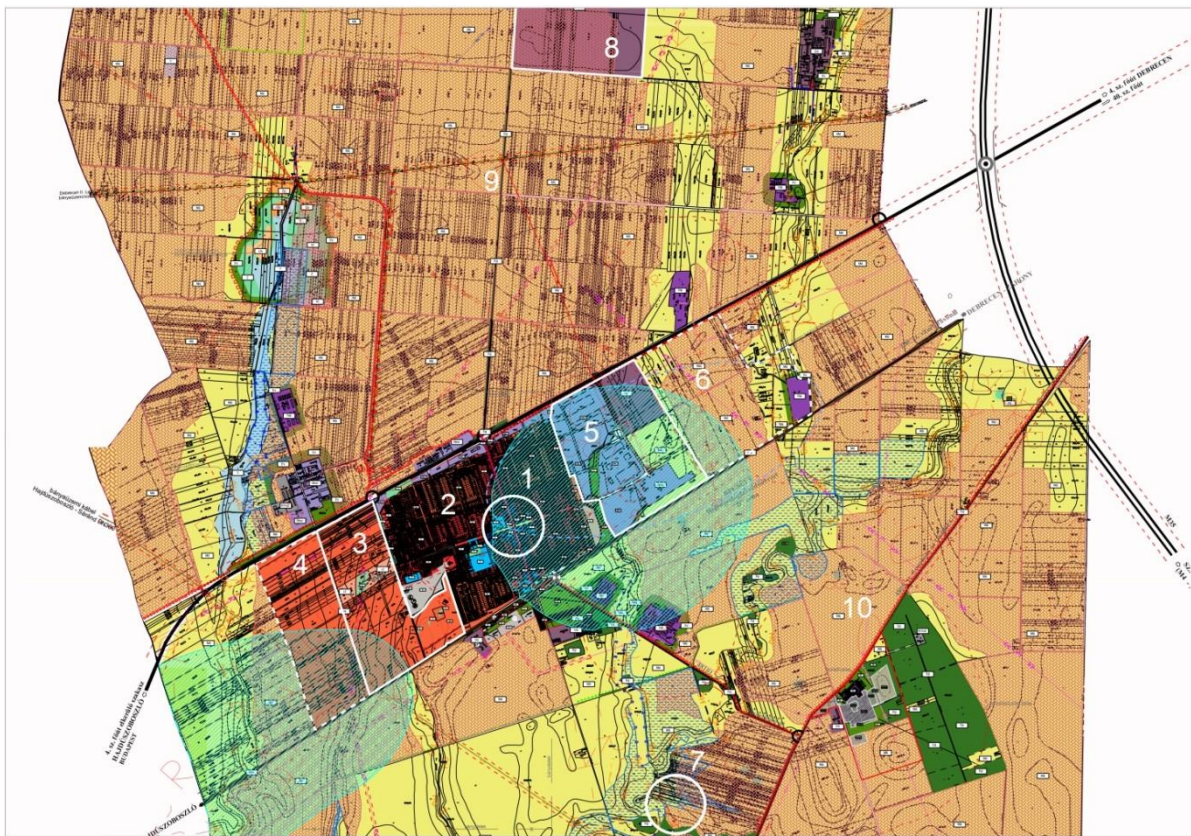
A részcélok a rendezési tervben szereplő terület-felhasználásokhoz köthetők.

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Kilenc területfelhasználás tekintetében eltérő területet jelöl a vizsgálati anyag, mind a lakóterület-fejlesztés, mind a gazdaságfejlesztés vonatkozásában szaggatott vonallal jelezve azokat a területeket, amelyeknél a jelenlegi mezőgazdasági hasznosítás helyett funkcióváltás lehetséges hosszú távon, azaz a településszerkezeti terv elfogadása után több mint öt, maximum húsz év távlatában.

A jelenlegi 9 terület-rész megjelölésen belül a település arculatának, működésének változásában kulcsszerepet játszó kiemelt jelentőségű területek akcióterület megjelölést kaphatnak. (1. - 7 jelű akcióterületek).

A települési ITS keretében az elmúlt évtized során alkalmazott részletességgel kerül kifejtésre ezeknek a területekre vonatkozó fejlesztési elhatározások, azok költségvonzatai és az uniós forrásokkal megvalósítás esetén a mérhető eredményeket részletező monitoring-tervezet.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Jelen településfejlesztési koncepció Ebes Község Integrált Településfejlesztési Stratégiájával együtt készül. A Településfejlesztési koncepció megalapozásához elkészült a (Településfejlesztési koncepció és ITS valamint a készülő új Településrendezési terv közös munkarészeként) a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelő Megalapozó vizsgálat. A vizsgálatok készítésekor a 2001-2015. évi statisztikai adatok, az önkormányzati aktuális adatszolgáltatás került felhasználásra. Ezek mellett a településen végzett felmérések eredményeire, valamint a mélyinterjúk keretében szerzett információkra is támaszkodik a koncepció.

A megalapozó dokumentumok valamennyi szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaznak.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A közlekedési infrastruktúrát érintő meghatározó fejlesztési igények

Az Országos és a Megyei Területrendezési terv tartalmazza az M35 autópálya továbbépítését a 4. sz. főút Debrecen dél-nyugati bevezető szakasz és M35 autópálya csomópontjától Berettyóújfalu- Derecske irányába, ahol az M4 autópálya megvalósítás alatt álló, nyomvonalához csatlakozva, Berettyóújfalu- Nagykereki (Magyar- Román határ) – észak-erdélyi autópálya ugyancsak megvalósítás alatt álló nyomvonalhoz kapcsolódik. Az M35 autópálya Ebes közigazgatási területének keleti szélét érinti, minimális mértékben. Az M35-ös ezen szakaszának megépülésével számottevő forgalomművekedésre a település tekintetében nem kell számolni.

A Budapest- Záhony vasútvonal jelentős mértékű rekonstrukciója folyamatban van, melynek során a vasút sebességét 160 km/óra értékre növelik. A 100. sz. Budapest – Záhony vasútvonal 160 km/h-s sebességűre fejlesztése során a vasútállomást, vasútállomáshoz vezető út és hozzá kapcsolódó létesítményeket érintő tervi előkészítések megtörténtek. Ezeket valamint a járulékos közlekedési létesítmények elhatárolásait már a jelenleg hatályos településrendezési terv is rögzíti. Ebes bekötő út a vasútvonalat szintben keresztezve átépül, valamint fejlesztésre kerül Ebes állomás előtere P+R és B+R parkolók kialakításával és a hozzá vezető 48303. j. Ebes állomáshoz vezető út egyes szakaszainak felújításával.

A település északi oldalán jelenleg tervezés alatt áll a 4. sz. Budapest – Debrecen – Záhony I. rendű főút Hajdúszoboszló – Debrecen közötti szakaszának 2 x 2 sávú fejlesztése.

A keleti elkerülő út un. MOL ipartelepi út tervei elkészültek.

Kerékpárút megépítése Ebes-Hajdúszoboszló között (szorgalmazva az Ebes-Debrecen kerékpárutat is).

Az Országos Területrendezési Tervben is szereplő tervezett nagysebességű vasútvonal az V. közlekedési folyosó részeként érintené a községet. Bár Magyarország nagysága és település szerkezete önmagában nem indokolja nagysebességű vasútvonalak kiépítését, a nagysebességű pályákat a számunkra is fontos nemzetközi forgalom igényli.

A községen átmenő közlekedési forgalmat ugyancsak a lakóterületek legkisebb zavarásával (a legkisebb környezet terheléssel kell megvalósítani.)

A közművek fejlesztéséhez kapcsolódó (településszerkezetet is érintő) igények:

A külterület öntözéses művelésének megvalósíthatósága érdekében, a szükséges öntözővíz biztosítása céljából

A területfelhasználást érintő, meghatározó fejlesztési igények:

Jelentősebb mértékű (kiterjedésű) és hatású ipari- gazdasági terület fejlesztésre csak a község lakóterületei funkcióját semmiben sem veszélyeztető (zavaró) területen és jelleggel szabad kijelölni. E fejlesztések céljából a település keleti részén található ipari park és annak bővítése, vagy a 4. sz. főúttól északra található területek lehetnek optimálisak.

A község meglévő belső területein jelentős lakásépítési lehetőséggel rendelkezik, melybe beleértendők a tömbfeltáró utcák által kialakuló apró telkes, beépíthető ingatlanok. A lakóterületek nyugati irányába történő bővítése nem kívánatos, a korábban elhatározott, (és csak jelentős kártérítési következménnyel visszavonható lakóterület fejlesztési elhatározások kivételével) újabbakat nem indokolt kijelölni.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

Ebes Község jelen Településfejlesztési Konceptióját megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezete teljes körűen bemutatja az épített környezet védett és védelemre érdemes értékeit, a község régészeti értékeit.

Az épített örökség védett elemeit, valamint a kívánatos településképre vonatkozó követelményeket a jelenleg készülő településképi arculati kézikönyv, valamint az arra épülő, 2017 októberében hatályba lépő településképi rendelet fogja szabályozni.

4. A kommunikáció fontossága:

A koncepció és a stratégiai dokumentum nyilvános vitái, az ott elhangzó indokok és érvek, azok megalapozottsága és helytállósága a dokumentumok megfelelőségének próbája. Elkerülendő, hogy a kommunikáció esetleges hiányosságai a megvalósítást veszélyeztessék.

Lényeges a potenciális szereplők körének meghatározása. A ráfordítások megalapozott költségbecslései jelentős mértékben hitelesíthetik a tervezett programokat.

Ebes, 2017. április 10.